

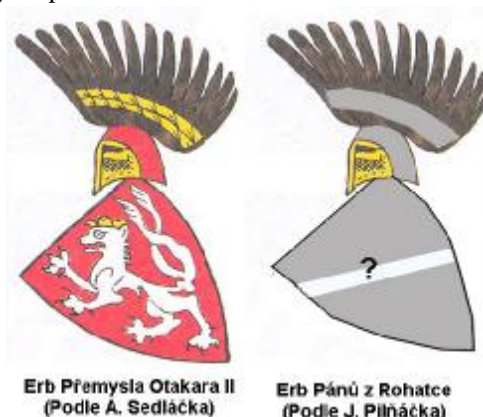
Jak přišly Čechy o Jadranské pláže.

Stalo se tak před 730 lety, v roce 1278, v „Bitvě na Moravském poli“. Čechy byly tehdy, za vlády krále Přemysla Otakara II, skutečná velmoc. Král, nazývaný „Železný a zlatý“, se narodil asi v roce 1233. Po smrti prvorozeného bratra Vladislava se stal markrabím Moravy. Čechy získal bojem s vlastním otcem Václavem I. Postupně získával další území dobýváním, koaličními dohodami i sňatkem. V 19 letech se oženil s Markétou Babenberků. Měla 50 let. K Čechám, Moravě, Lužici a Slezsku postupně připojil Chebsko, Pasovsko, Salzbursko, Rakousko, Korutansko a Kraňsko. V roce 1270 dosáhl pobřeží Jadrana, připojil Furlánsko. Toto území dnes patří Itálii a nazývá se Friuli. Je to velmi krásná oblast, zahrnující alpské dolomity i mořská letoviska, hojně navštěvována i našimi turisty. Kraj Pordenone zahrnuje pláže od Bibione k Liganu, antickému přístavu Aquilei a lázeňskému městu Grada. Turisté na Jadrane nemají ani potuchy o tom, že se koupou a opalují na písčinych plážích, spadajících kdysi pod Čechy. Naši předkové však neopomněli vložit do hrobu Přemysla Otakara II. olovenou destičku s titulem „pán přístavu Naon“, jak. Pordenone (Porte Naone) nazývali: HIC IACET PRZEMISL ALIAS OTAKARUS REX BOHEMIE ET AUSTRIE STIRIE CARINTHIE DUX MARCHIO MORAVIE ET DOMINUS PORTUS NAONIS FILIUS WENCESLAI REGIUS. *Zde leží Přemysl, jinak Otakar, král český a rakouský; štýrský, korutanský vévoda, markrabě moravský a pán naonského přístavu, syn krále Václava.*

V roce 776 tam Frankové zřídili markrabství Friuli a v roce 976 bylo zřízeno vévodství Korutany. Od 10. století je ovládal Aquilej. V květnu 1270, v Cividade, vyhlásil aquilejský patriarcha společně s Furlánskou šlechtou společenství s Přemyslem Otakarem II. Udělil mu neobvyklý titul „generální kapitán aquilejského patriarchátu“.

Přemysl Otakar II měl v erbu stejný klenot, jako Páni z Horky?

Příslušníci rodu Pánů z Horky jsou považováni za nejstarší moravský šlechtický rod. Z pergamenů vystupují na scénu dějin jen některá jejich jména. Tvrdiše byl v roce 1169 nejstarší známý správce hradu Hodonín. V donaci kláštera velehradského, vydané Přemyslem Otakarem II. v roce 1270, je svědek "Tvrdek z Rohatce". Listinu královny Konstancie, v roce 1228, potvrzující městská práva Hodonínu, dosvědčují páni z Horky. Parduš, Sudomír, Tvrdiše, Bůň a Nynek. Protože po bitvě na Moravském poli o nich zprávy mizí, předpokládá se, že většina příslušníků rodu tam zahynula. Otazníkem je i jejich erb. Heraldik Pilňáček ve svém díle „Staromoravští rodové“ soudí, že jejich klenot bylo ptačí křídlo na vrcholu přílby, doložené na pečeti z roku 1389 (dvorní archiv Vídeň, položka e54/357). Pečetil tak Vilém, zvaný Rys z Rohatce, jenž zakoupil v roce 1378 ves Petrovice u Sloupu a pak již vystupoval pod jménem Rohatý z Petrovic. Pera v tvaru křídla používalo více rodů. Páni z Rohatce však měli křídlo s t. zv. pošikmým břevnem. To zpochybňuje někdy navrhovanou Horku u Olomouce. Tam „sedící“ Jan ze Sušice (1371), i jeho potomci, měli ve znaku modrý štít s bílou zdí pošikmo. Klenotem byla půlka jednorozce. Klenot Rysa z Rohatce vedl heraldika Pilňáčka k názoru, že pocházeli z Rohatce (uvádí u Strážnice). Pilňáček se domnívá, že i v erbu by mohli mít pošikmé břevno. Odvozuje to od Viléma z Hustopeče (1262) a dalších. Protože působili v Hustopeči, Hodoníně, Rohatci, Sudoměřicích, Petrově, Vnorovech a Veselí, mohlo být jejich zaniklé sídlo někde poblíž. Tradice Hodonína uvádí, že se nazýval Červené město. To zničilo vojska povolány královnou Konstancí pro vraždu vládce Petra. Nový Hodonín byl vybudován na jiném místě. Kronika Vacenovic klade Červené město do jejich blízkosti, moravský kronikář V. Brandl do Svatobořic. Zajímavé je, že podle pověsti byl původní Hodonín městem (Červeným, tj. dřevěným) ještě před udělením městských práv. Páni z Horky jsou na listinách také titulováni měšťany před založením prvního města na Moravě, Hodonína. To bylo předmětem pochyb o pravosti hodonínské zakládací listiny. Nelze však také vyloučit, že svědci byli potomci velkomoravských Mojmirovců, známých pětovou korunou. Velké město Veligrad předcházelo město Hodonín a jeho páni byli již v 9. století „de jure“, měšťany. Také by se tím vysvětlila heraldická zvláštnost, proč měl Přemysl Otakar II. v erbu klenot shodný s klenotem pánů z Horky, dokonce i s pošikmým pruhem. Byl přece původně moravský markrabě. Tedy nástupce Mojmirovců. Celkem je v Čechách a na Moravě 18 lokalit s názvem Horka, podle některých z nich se též psali jejich vlastníci z Horky. Jejich vznik však může nejspíše souviset s příchodem nových obyvatel. Domorodci nazývali často lokalitu příchozích podle místa jejich původu. Velký počet názvů naznačuje, že z původní lokality Horky odešlo mnoho lidí na různá místa. Zajímavá je proto lokalita Horky na vrcholu Náklu u Milotic. Dokonce i legendární zavinutá stěla může souviset s tamním ložiskem uhlovodíků. Jejich erupce, doprovázené

explozemi mohou souviset s místními názvy (Sedmírohé, Rohotří, Čertoprđ, Bzinec) a hořící střela jejich symbolem. Nelze proto ani vyloučit i možnou souvislost názvu Milotic u Kyjova s osobním jménem Milota z Dědic, který měl ve znaku zavinutou střelu.

Bitva na Moravském poli.

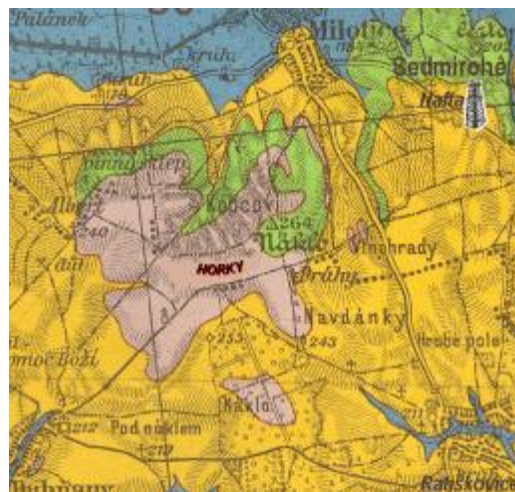
V roce 1278 se odehrála osudná bitva, v níž Čechy ztratily své velmocenské postavení, které získalo do té doby málo významné knížecí Rudolfa Habsburka. Místo hromadného hrobu 7000 padlých označuje pamětní kámen. Nachází se nedaleko rakouské osady Jedenspeigen, u cesty, směřující podél levého moravního břehu na Durenkrut. Leží tam příslušníci rodu „Pánů z Horky“, jejichž některá jména známe ze starých pergamenů. Bránili do poslední kapky své moravské krve českého krále. Neubránili ho velké přesile a snad i zradě. Zemřeli s ním v krvavém boji. Dalimilova kronika popisuje královu smrt takto: *Osud ho věru neminul, naztří v boji zahynul, v tom nešťastném roce dvanáct set sedmdesát osmém, na svatého Rufa, právě v pátek, kdy lid slaví mučedníkův svátek.*

Milota z Dědic v tragické bitvě velel sborům Přemysla Otakara. Byl obviňován z porážky a označován za zrádce. Dnešní historikové soudí, že nejspíše neprávem. Král Přemysl Otakar se svými asi 30 tisíci bojovníků se střetl s trojnásobnou převahou spojených rakouských vojsk Rudolfa Habsburka a Uherských Kumánů. Boj se odehrál na rovině mezi osadami Jedenspeichen a Durenkrut, nedaleko městečka Marchegg. Když se bitva dostala do vrcholného stadia, byly Milotovy sbory napadeny jízdou Konráda ze Sommerau a Ulricha z Kapellenu, skrytou v údolíčku mezi oběma osadami. Pokusili se o boční výpad do českých vojsk s cílem je rozdělit. Milota se pokusil o protiakci. Vyrazil z bitevní vřavy se svými sbory vpravo a chtěl je zřejmě překvapit útokem zezadu. To však bylo pochopeno, jako útek z boje. Vznikla panika českých sborů. Mnozí se dali na útek a četní rytíři se utopili s bažinách řeky Moravy. Král Přemysl Otakar byl zabit.

Památník bitvy na Moravském poli.

Letos uplynulo 730 let od této krvavé bitvy. Starobylý hrad v Jedenspeigenu, je upraven na museum této bitvy. Pozůstatky pánů z Horky zde leží spolu s nejméně 7000 spolubojovníků. Rakušané, oslavující Rudolfa Habsburka tam odhalili kolorované betonové sochy vítěze bitvy. Představují ho v plné zbroji s erbem a taseným mečem. Dvě shodné sochy v obou osadách, mezi nimiž bitva probíhala.

Navštívili jsme toto místo v den výročí bitvy, 26. srpna 2008. Položili jsme tam kytici a zapálili symbolickou svíčku. Nebyli jsme sami. Potěšila nás přítomnost autobusového zájezdu zájemců o moravskou historii z Brna. Padlí Moravané přece jen nebyli zcela zapomenutí.

Památník bitvy v místě hromadného hrobu.

Obraz bitvy v okamžiku bočního výpadu Konráda ze Sommerau.

Vítězný Habsburk

Galatík Jan Rohatec 2008